

Затверджено
рішенням вченої ради
економічного факультету
прот. № ___ від ___ 20__ р.

Рекомендовано
на засіданні кафедри
економіки та управління
виробничим і комерційним бізнесом
протокол № ___ від «__» _____ р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ БІЗНЕС (ЧИТАЄТЬСЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ)

II семестр 2024-2025 навчального року

освітній рівень другий (магістр)

галузь знань 05 соціальні та поведінкові науки
спеціальність 051 Економіка
освітня програма: - Економіка підприємства (ЕП)

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

1. Команда викладачів:

Лектор:

Назаренко Ірина Леонідівна (кандидат економічних наук, доцент),
Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: nazarenko_il@kart.edu.ua

Керівник практичних занять:

Назаренко Ірина Леонідівна (кандидат економічних наук, доцент),
Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: nazarenko_il@kart.edu.ua

Розміщення кафедри: Місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус, 4 поверх, 503 аудиторія.

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

INTELLECTUAL ENTREPRENEURSHIP

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ БІЗНЕС

II семестр 2024-2025 н.р.

Група -ЕП-

Лекції: за розкладом 2 семестру

Аудиторія: за розкладом

Практики:

Згідно діючого розкладу занять

Команда викладачів:

Лектор:

Назаренко Ірина Леонідівна (кандидат економічних наук, доцент).

Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: nazarenko_il@kart.edu.ua

Години прийому та консультації: пильнуйте за розкладом консультацій у 2 семестрі.

Розміщення кафедри: Місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус, 4 поверх, 503 аудиторія.

Термін «інтелектуальне підприємництво» (intellectual entrepreneurship) був запропонований американським професором, деканом Університету Техасу в Остіні А.Р. Червітцем в 2002 році. Він вважає, що «створення матеріального багатства являє собою лише одне з часткових проявів підприємництва. Інтелект не може бути обмежений академічною науковою школою, а підприємництво - це не бізнес, це установка на оволодіння світом, це процес культурної інновації». А.Р. Червітц розглядає інтелектуальне підприємництво стосовно системи освіти, але підкреслює універсальність запропонованої концепції, адже **інтелектуальним підприємцем може бути не тільки бізнесмен, але і вчений, студент, аспірант, художник, музикант, продюсер і т.д.**

Основою інтелектуального підприємництва в концепції Червітца виступають чотири ціннісних орієнтири: бачення і відкриття (vision and discovery), власність та відповідальність (ownership and accountability), інтегральне мислення та дія (integrative thinking and action), співпраця і взаємодія (collaboration and teamwork).

Інтелектуальний бізнес або інтелектуальне підприємництво – це особливий тип підприємництва, здійснюваний інтелектуалами, які створюють соціально-орієнтовані складні, високотехнологічні інтелектуальні продукти, з метою не тільки отримання економічної вигоди, а й самореалізації та досягнення духовно-моральних орієнтирів, а також для реалізації цілей щодо розвитку економіки та суспільства (як підвищення матеріального добробуту, так і забезпечення культурного, духовного розвитку тощо).

Виділяють декілька видів інтелектуального підприємництва (див. рис. 1).

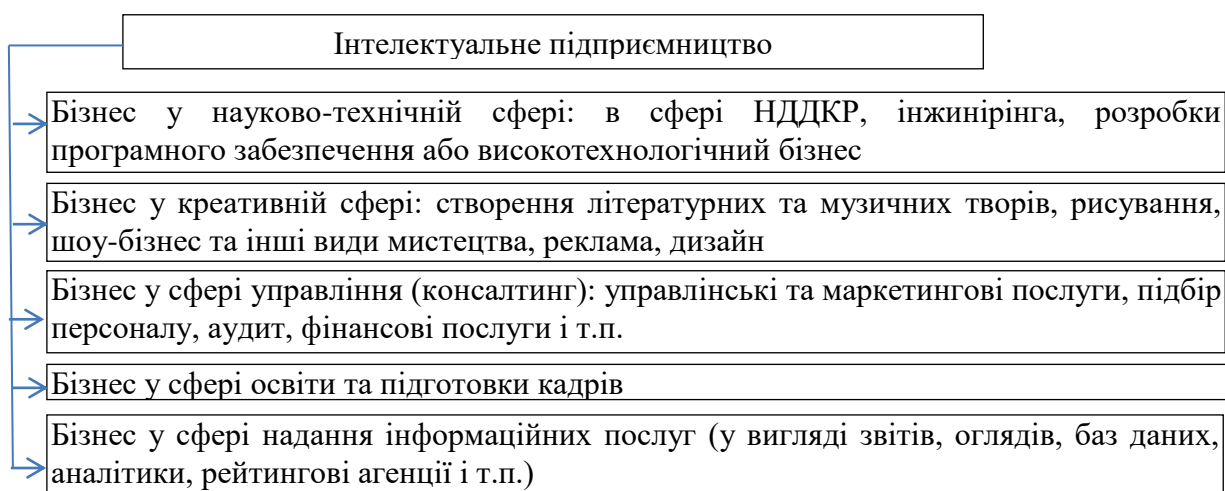

Рисунок 1 – Види інтелектуального підприємництва

Властивості інтелектуального підприємництва

1. Інтелектуальна безстрашність.
2. Інформаційна грамотність.
3. Толерантність до інформаційної надмірності і невизначеності.
4. Здатність породжувати нове знання.
5. Мотивація до породження нового знання.

Таким чином, ви, студенти, маєте всі можливості для того, щоб комерціалізувати отримані в університеті знання і започаткувати свій власний інтелектуальний бізнес. А чим він відрізняється від звичайного та як його організувати – ви узнаете та навчитесь на цьому курсі.

Мета курсу - формування у студентів комплексу теоретичних знань і практичних навичок формування та управління інтелектуальним бізнесом, економічного обґрунтування напрямків його розвитку та забезпечення успішного функціонування.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні загальні (ЗК) та фахові компетентності студентів (ФК):

ЗК1 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5 Здатність працювати в команді.

ЗК6 Здатність розробляти та управляти проєктами.

ФК1 Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень

ФК3 Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки

ФК4 Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

ФК6 Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси

ФК7 Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання

ФК8 Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень

ФК9 Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері.

ФК11 Здатність планувати і розробляти проєкти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо ви мрієте започаткувати власний бізнес, але побоюєтеся можливості невдачі – цей курс саме для вас! Ви зможете започаткувати свій власний інтелектуальний бізнес. А чим він відрізняється від звичайного та як його організувати – ви узнаете та навчитесь на цьому курсі.

А насамкінець ви створите бізнес-модель та реальний бізнес-план власного бізнесу з урахуванням цільової аудиторії, місця розміщення фірми, реальних конкурентів, аналізу попиту, калькуляції собівартості продукції, формування ціни з урахуванням обраної стратегії ціноутворення, розрахунку прибутку, дисконтування прогнозних грошових потоків, визначення показників ефективності проєкту, ризиків, точки беззбитковості та ринкової вартості вашого бізнесу за доходним підходом (для впровадження новітньої концепції управління – Value Based Management) – і все це на ваших реальних даних. Створіть базис для вашої мрії – і вона стане реальністю!

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Організація навчання

Цей курс, який вивчається з лютого по червень, дає студентам глибоке розуміння сутності створення та ведення інтелектуального бізнесу та практичні рекомендації з його організаційного та методичного забезпечення.

Кількість кредитів ECTS – 4,5.

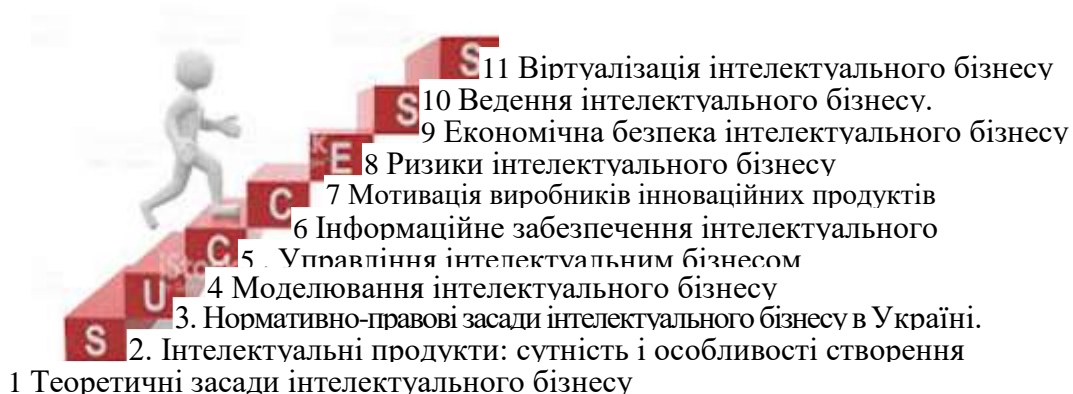
Лекції – 30 годин.

Практики – 15 годин.

Самостійна робота – 86 годин.

Курс складається з однієї лекції на тиждень і одного практичного заняття раз на тиждень. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та індивідуальними завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні (групові та індивідуальні) завдання в галузі інтелектуального бізнесу. Крім того, передбачається виконання та захист індивідуального проекту – створення бізнес-моделі та бізнес-плану власного інтелектуального бізнесу.

Теми курсу

Практичні заняття курсу передбачають виконання розрахункових та інших завдань, опитування та дискусії за темами, захист рефератів (1 модуль). В кінці курсу передбачений захист індивідуального завдання (бізнес-плану власного інтелектуального бізнесу) з презентацією.

Виконання завдання супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання». Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку практичного заняття. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Приклади питань для обговорення:

1) Чи відносяться до інтелектуального бізнесу радіо-таксі, виробництво заморожених овочів та фруктів, фірма з ландшафтного дизайну, міні-пекарня? Обґрунтуйте відповідь;

2) Чим відрізняється інтелектуальний продукт від звичайного? Сутність, властивості, особливості створення;

- 3) Чи варто впроваджувати в практику управління інтелектуальним бізнесом концепцію Value Based Management (VBM)? Чому?
- 4) Як створити бізнес-модель власного бізнесу на основі шаблону О. Остервальдера?
- 5) Бізнес - моделі на базі багатосторонніх платформ – інновації, революційно перетворюючі бізнес;
- 6) Які ризики специфічні для інтелектуального бізнесу? Як ними управляти?
- 7) Чи варто віртуалізувати фірму з інтелектуального бізнесу? Сутність, принципи. Переваги і недоліки віртуального підприємства.

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

А. План лекцій, практичних і лабораторних занять

Тиждень	Кільк.	Тема лекції	Кільк. годин	Тема практичних, семінарських занять
1	2	Лекція 1. Теоретичні засади інтелектуального бізнесу		
2	2	Лекція 2. Інтелектуальні продукти: сутність і особливості створення	2	ПР-1. Теоретичні засади інтелектуального бізнесу.
3	2	Лекція 3. Нормативно-правові засади інтелектуального бізнесу в Україні.		
4	2	Лекція 4. Моделювання інтелектуального бізнесу (частина 1)	2	ПР-2. Інтелектуальні продукти: сутність і особливості створення. Нормативно-правові засади інтелектуального бізнесу в Україні.
5	2	Лекція 5. Моделювання інтелектуального бізнесу (частина 2)		
6	2	Лекція 6. Управління інтелектуальним бізнесом (частина 1)	2	ПР-3. Моделювання інтелектуального бізнесу Управління інтелектуальним бізнесом
7	2	Лекція 7. Управління інтелектуальним бізнесом (частина 2)		
Модульний контроль знань 1				
8	2	Лекція 8. Інформаційне забезпечення інтелектуального бізнесу.	2	ПР-4. Інформаційне забезпечення інтелектуального бізнесу.
9	2	Лекція 9. Мотивація виробників інтелектуальних продуктів.		
10	2	Лекція 10. Ризики інтелектуального бізнесу (частина 1).	2	ПР-5. Мотивація виробників інтелектуальних продуктів.
11	2	Лекція 11. Ризики інтелектуального бізнесу (частина 2).		

12	2	Лекція 12. Економічна безпека інтелектуального бізнесу	2	ПР-6. Ризики інтелектуального бізнесу. Економічна безпека інтелектуального бізнесу.
13	2	Лекція 13. Ведення інтелектуального бізнесу.		
14		Лекція 14. Віртуалізація інтелектуального бізнесу	2	ПР-7. Ведення інтелектуального бізнесу. Віртуалізація інтелектуального бізнесу. Захист індивідуальних бізнес-планів.
Модульний контроль знань 2				
Іспит				

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

- Студентам пропонується обрати тему реферата (1 семестр), який він повинен захистити публічно, бажано з презентацією;
- Студентам пропонується обрати, яким бізнесом вони хотіли б займатися і створити бізнес-модель та розрахувати бізнес-план власного реального бізнесу. Захист (з PPT –презентацією відбудеться на останньому практичному занятті з курсу.

Деякі варіанти інтелектуального бізнесу

1. Рекламна агенція
2. Квест-кімната
3. Фірма з виробництва шоколаду ручної роботи з кафетерієм
4. Фірма з веб-дизайну
5. Маркетингова агенція
6. Фірма з виробництва цукерок ручної роботи (hand-made)
7. Рекрутингова агенція
8. Аудиторська фірма
9. Приватний дитячий садок (з навчанням англійської мови)
10. Курси іноземних мов
11. Репетиторські послуги (обрати предмети, з яких надавати послуги, самостійно)
12. Фірма з ландшафтного дизайну
13. Бізнес-тренінги (обрати предмети, з яких надавати послуги, самостійно)
14. Дитячий клуб раннього розвитку
15. Інтернет-магазин текстилю для дома
16. Дизайнерська фірма (дизайн інтер'єрів)
17. Архітектурна фірма (створення проектів котеджів тощо)
18. Пошив дизайнерських весільних суконь та аксесуарів
19. Виконання наукових досліджень на замовлення (аналог НДІ, але мала фірма, напрямки досліджень обрати самостійно)
20. Бізнес за франшизою (вид обрати самостійно)

Відвідування лекцій:

За відвідування кожної лекції нараховується 2 бали. Максимальна сума становить 10 балів (за 1 модуль) та 12 балів (за 2 модуль) відповідно.

Практичні заняття:

Оцінюються за відповідями та ступенем залученості у дискусії (до 5 балів). Максимальна сума становить 5 балів за кожне заняття, відповідно, 25 балів за 1й модуль та 30 балів за 2й модуль.

Самостійна робота

Написання та захист реферату (у 1 семестрі) оцінюється у 25 балів; виконання та захист індивідуального творчого завдання (у 2 семестрі) оцінюється у 18 балів.

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (25 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 1,6 бали). Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.

Іспит

- Студент отримує підсумкову оцінку за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент, становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає підсумковий бал. Якщо студент отримав оцінку В чи Д і не погоджується з нею, він може скласти іспит та підвищити її до А та С відповідно. Перелік питань до іспиту наведено у додатку А.

Команда викладачів:

Назаренко Ірина Леонідівна (http://kart.edu.ua/staff/nazarenko_il) – лектор з питань інноваційного розвитку, інтелектуального бізнесу та бізнес-тренінгів в УкрДУЗТ.

Отримала ступінь к.е.н. за спеціальністю 08.07.04 - «Економіка транспорту і зв'язку» в УкрДУЗТ у 2001 році.

У 2004 – 2005 рр. успішно виконала наукові дослідження по гранту Президента України на тему «Комплексна методика визначення рівня економічної безпеки, оцінки ризиків та ймовірності банкрутства підприємств» за договором №Ф8/302 – 2004 від 22.11.2004 р., №держреєстрації 0105U000900. За результатами гранта спрямовані листи Президенту України та у Міністерство економіки України.

У 2020 році склала Кембриджський іспит та отримала сертифікат з англійської мови рівня Advanced (CAE).

У 2021 році в ХНУ ім. В.Н. Каразіна отримала диплом магістра філології з відзнакою (спеціальність 035.041 германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська), тема кваліфікаційної роботи «Формування іншомовної компетентності дорослих учнів у говорінні та аудіюванні (за темою «Startups»).

Напрямки наукової діяльності: інноваційний розвиток підприємства, інноваційна інфраструктура регіону; інтелектуальний капітал підприємства; бізнес-планування, бізнес-модельювання; економічна безпека підприємства та залізничного транспорту; економічний потенціал підприємства; оцінка кадрового та інноваційного потенціалу підприємства; застосування вартісної концепції управління на підприємствах залізничного транспорту та ін.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаток А
ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З ДИСЦИПЛІНИ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ БІЗНЕС

1. Суть і види віртуалізації бізнесу
2. Віртуалізація і віртуальна економіка
3. Напрями віртуалізації бізнесу
4. Суть, принципи організації і недоліки віртуального підприємства
5. Приклад віртуалізації інтелектуального бізнесу (у м.Харкові)
6. Способи організації підприємства інтелектуального бізнесу
7. Вибір юридичної форми і стратегії поведінки інтелектуального бізнесу
8. Вибір засобів реалізації підприємницької ідеї для інтелектуального бізнесу
9. Ціноутворення та вибір збутової поведінки підприємства інтелектуального бізнесу
10. Організація процесу інтелектуального виробництва
11. Напрями розвитку інтелектуального бізнесу в Україні
12. Способи організації підприємства інтелектуального бізнесу
13. Вибір юридичної форми і стратегії поведінки інтелектуального бізнесу
14. Вибір засобів реалізації підприємницької ідеї для інтелектуального бізнесу
15. Вибір ціни і збутової поведінки підприємства інтелектуального бізнесу
16. Організація процесу інтелектуального виробництва
17. Основні напрями розвитку інтелектуального бізнесу
18. Сутність економічної безпеки підприємства
19. Функціональні складові економічної безпеки підприємства
20. Основні загрози економічній безпеці підприємства
21. Методика оцінки рівня економічної безпеки підприємства
22. Забезпечення економічної безпеки підприємства: функції та структура служби ЕБП
23. Визначення поняття «економічний ризик»: позитивні та негативні наслідків ризиків в інтелектуальному бізнесі
24. Специфічні ризики інтелектуального бізнесу
25. Основні засоби мінімізації ризиків інтелектуального бізнесу
26. Основи управління ризиками в інноваційній діяльності
27. Ризики в сфері інтелектуальної власності при створення стартапів
28. Основні мотиваційні чинники інтелектуальних працівників
29. Особливості мотивації інтелектуальних працівників
30. Мотиваційний механізм в інтелектуальному бізнесі
31. Шляхи вдосконалення мотивації інноваційної діяльності персоналу підприємства
32. Як розвинути в собі характеристики, необхідні для створення інтелектуального бізнесу
33. Отримання, застосування і створення інформації в інтелектуальному бізнесі
34. Джерела інформації в підприємницькій діяльності
35. Засоби інформаційного забезпечення інтелектуального бізнесу
36. Основні загрози інформаційній безпеці підприємства інтелектуального бізнесу
37. Еволюція критеріїв ефективності управління бізнесом
38. Сучасна концепція управління підприємством: Balanced Scorecard (BSC)
39. Сучасна концепція управління підприємством: Value Based Management (VBM)
40. Сутність і завдання бізнес-моделі
41. Еволюція бізнес-моделей: основні етапи
42. Основні види бізнес-моделей
43. Класифікація бізнес-моделей для інтелектуального бізнесу
44. Як розробити бізнес-модель
45. Шаблон бізнес-моделі за О.Остервальдером
46. Бізнес - моделі на базі багатосторонніх платформ

47. Історія становлення права інтелектуальної власності в світі
48. Загальні засади права інтелектуальної власності
49. Розвиток нормативно-правової бази для інтелектуального бізнесу
50. Основи законодавства України про інтелектуальну власність
51. Проблеми захисту права інтелектуальної власності в Україні в останні роки
52. Захист права інтелектуальної власності в Інтернеті: основні проблеми
53. Сутність інтелектуальних продуктів та основні характеристики
54. Властивості інтелектуальних продуктів
55. Класифікація інтелектуальних продуктів
56. Особливості створення інтелектуальних продуктів
57. Нова економіка – «економіка знань»
58. Сутність та види інтелектуального бізнесу (підприємництва)
59. Властивості інтелектуального підприємництва
60. Становлення інтелектуального підприємництва в Україні та основні проблеми